

VEU CATALANA

L LIBERTAT · JUSTICIA SOCIAL · FEDERACIÓ EUROPEA

Any II

Mèxic, D. F., 15 d'abril del 1959

Núm. 10

DUES MENES DE CATALANISME

LA DATA de proclamació de la República Catalana per Francesc Macià fa vint-i-vuit anys, i la derivació que uns dies després se li donà, són dos dels actes amb que s'inicià el nou règim que han donat lloc als comentaris més diversos i que, encara avui, si no són objecte de retret — perquè el temps sembla com si hagués esmortecit els crits d'indignació dels «purs» — almenys no han perdut la seva importància com premissa principal en el debat entorn dels dos conceptes amb què és entès i practicat el catalanisme i que Dalmau Costa ens havia de recordar ben encertadament en el seu discurs de l'onze d'abril en commemoració d'aquella data: catalanisme doctrinari o ideològic, i catalanisme polític o realista. Si ens fixem en els esdeveniments que s'anaren succeint en el període de vint-i-cinc anys que va des de l'època de Solidaritat fins a la proclamació de la República el 1931, els dos conceptes, lluny de mantenir-se contínuament rígids i en clos tancat, han envaït sovint l'un el camp de l'altre i s'han mostrat fàcilment flexibles a la pressió de corrents més poderosos o a interessos de gran pes. És a dir, el catalanisme realista que estava representat per la Lliga, es confonia sovint amb el catalanisme doctrinari a Barcelona i atia els radicalismes catalanistes sense que li calgués refusar la col·laboració amb els cercles polítics madrilenys, mentre en el camp contrari, els capdavanters de la Unió Federal Nacionalista Republicana realitzaven el mateix joc de pèndol dels seus contrincants catalanistes de dreta. El radicalisme catalanista de Prat de la Riba que, com fa observar Rovira i Virgili en la seva obra *Els polítics catalans*, «no estava fet de desfogaments del geni, d'arruixaments passionals, ni d'exaltats sentimentalismes, sinó que era un radicalisme serè i constant», podia tenir — i tenia — un prolongament en el realisme de Cambó, qui en un dels primers discursos parlamentaris arribà a dir, «entre l'esbalaïment d'una part dels diputats — aclareix l'autor citat — que no era en principi ni autonomista ni antiautonomista, sinó realista. Segons fos cada cas concret, segons la realitat de cada problema determinat podria inclinar-se a l'autonomia o al centralisme». Aquestes posicions del catalanisme de dreta no eren gaire diferents de les que defensaven els partidaris d'una política «seriosa» d'esquerra, que era definida tant per Jaume Carner com per Ildefons Sunyol, ambdós d'un profund instint conservador. «La rigidesa, entesa d'una manera potser massa rígida — deia Rovira i Virgili — va ésser un dels dogmes cabdals en el primer període d'actuació del nacionalisme català. Era una seriositat negativa que consistia a no fer determinades coses, més que a fer-les de certa manera; una seriositat encongida, sedentària i còmoda». Macià, en canvi, trenca tots els motlles d'aqueixa

RESSORGIMENT, de Buenos Aires, en el seu número 512, corresponent al mes de març d'enguany i en el seu editorial, titolat *Veritats*, comenta el nostre del mes de gener i el qualifica de «magnífic», diu que «mereix la seva total aprovació» i que «és un document de força persuasiva, assenyat i convincent».

Ens en sentim ben honorats, dels elogis que ens adreça *Ressorgiment*; honorats i orgullosos. Són un bon testimoni que VEU CATALANA compleix el deure que s'ha imposat i prossegueix la seva intenció: en la unitat sense pactes, incitar la promoció del pacte per la unitat. Cada coincidència ens fa una alegria que volem compartir exterioritzant-la des del nostre editorial.

VEU CATALANA no és de cap partit; és de Catalunya i per Catalunya. Els que fem VEU CATALANA no constituïm una unitat ideològica, però integrem una unitat catalana al servei de la llibertat, de la justícia social i de la federació europea, i al servei d'aquestes aspiracions la col·laboració no ens és cap sacrifici, al contrari, ens és un goig. No ens han calgut més de tres objectius, sintetitzats en cinc mots, per a ajuntar-nos en la mateixa voluntat. I tots els que hi caben, en aquesta voluntat, a VEU CATALANA tenen les portes obertes de bat a bat; per als altres, les portes són tancades amb pany i clau.

Els de VEU CATALANA, activament esperem el fet, la idea, l'home o el seny que faci la unitat dels nacionalistes catalans; nacionalistes de dins i fora. Nosaltres hem esborrat la distància i hem suprimit el temps. Siguem on siguem, ací o allà, ara i després; els nacionalistes vivim en la mateixa esperança.

En trametre la nostra abraçada germanívola a *Ressorgiment* afirmem el nostre voler d'aplegar-nos en una acció eficient, coratjosa i entusiasta, per a: primer, abans i davant de tota altra cosa, posar-hi l'esforç obsessionat de vèncer l'enemic que aspira a botxi de Catalunya. Després... En la lluita contra l'invasor de la Pàtria, els afectes que ja ens tenim s'engrandiran i es faran més profunds, tots ens arrelarem més endins de la mateixa terra, i les arrels, entrecreuant-se, arribaran a un empelt, i en la saba patriòtica que reviurà «l'arbre sagrat» hi haurà l'amor de cadascun dels que, per la grandesa i la fermesa de la seva catalanitat, hagin estat capaços de sacrificis per a fer-lo rebrotar.

Els quaranta anys de *Ressorgiment*, la seva conseqüència i fidelitat, el seny, i les virtuts humanes del seu director, el bon patrici Hipòlit Nadal i Mallol, podrien ser — amb sacrifici, naturalment — factors importantíssims per l'assoliment d'una unitat catalana combativa i triomfant.

política, tant de dreta com d'esquerra, i formula el seu programa d'acció dient clarament que vol la independència per a Catalunya, sense defugir l'entesa lliure amb altres pobles ibèrics, i obre nous camins de lluita a les joves promocions dels anys vint. No s'assembla a cap dels polítics que havien figurat o figuraven en els rengles del catalanisme de dreta o d'esquerra, perquè Macià procedeix d'un camp diametralment oposat i en fer explosió dintre seu el sentiment catalanista, que significa llibertat, reacciona com un autèntic revolucionari del segle XIX. El seu concepte romàntic del catalanisme desentona del realisme cambonià i del radicalisme filosòfic de Prat de la Riba, com del grup de polítics «seriosos», advocats i financers que guaiaren els primers passos del nacionalisme català d'esquerra i dels que el seguien guiant en la seva segona etapa. Això ens explicaria el fet que la política de Macià fos mal vista i combatuda en ambdós camps. Però tot i el seu radicalisme catalanista, no hem de perdre de vista que Macià era un home

de realitats quan volia fer de l'alliberament de Catalunya l'alçaprem per a l'alliberament dels altres pobles ibèrics. Ara bé; més que posar-nos en el terreny del crític per a enjudiciar dogmàticament el darrer acte de la vida política de Macià, voldríem fer present que quan es tanquen tots els camins per a la bona entesa, no podem emprar altre llenguatge que el de la fermesa i el parlar franc. Si volem guanyar la batalla de demà i pretenem que la joventut que ha de portar el pes fort en la lluita no es senti prematurament defraudada, hem de dir clarament que aspirem per al nostre país al màxim de llibertat sense que vulguem situar-nos en un aïllament eixorc ni desentendre'ns dels altres pobles que coincideixin en un propòsit comú d'alliberació. No hi cap, en aquests moments, com no hi cabia en els moments anteriors al 14 d'abril, altra forma d'expressió que el de la intransigència doctrinària perquè, fet i fet, és la que fa guanyar sempre la darrera batalla als partidaris de la política de realitats.

RAMON FABREGAT
i Hemeroteca General
CEDOC

BIZANTINISMES

LES DISCUSSIONS entre els catalans a l'exili fa temps tenen un caràcter bizanti que s'accentua cada dia més.

En general, la posició de cada grup, i fins i tot la de cada individualitat que manifesta la seva opinió, considerada isoladament, té els seus fonaments en la realitat, interpretada segons la tendència i les ambicions d'aquell grup o d'aquella individualitat. (Deixem de banda, és clar, els delirants que viuen fora de la realitat i que, per tant, no poden interpretar-la.) I podria molt bé merèixer l'aprovació d'un sector considerable de l'opinió pública catalana, si aquesta tingüés l'oportunitat de ser consultada lliurement. Però són massa els grups que es diferencien els uns del altres només per qüestions de matisos i massa les individualitats que persisteixen a fer política isoladament en la impossibilitat d'avenir-se a la disciplina de cap grup. I les discussions gairebé sempre són sostingudes amb l'afany de fer prevaler l'opinió pròpia i no d'arribar a una entesa amb els altres grups, almenys amb els altres grups amb els quals la discrepància és sols de matisos. Em repeteixo, ho tinc present. Això ja ho dit altres vegades; però com que la situació que m'inspira aquest plany subsisteix i la considero perjudicial per als interessos de Catalunya, em permeto insistir. No és que em faci il·lusions de resoldre res, perquè la tossuderia que lamento és superior a la meua capacitat de persuasió; tracto, només, de tranquil·litzar la meua consciència de ciutadà assenyalant com resulten perduts, per inefficients, els esforços de centenars de ciutadans entusiastes que treballen assíduament per una Catalunya millor. Preveig que a l'hora de restablir-se la normalitat a Catalunya, del que s'ha fet a l'exili amb tan bona voluntat res no serà aprofitat, per dispers i esmicolat. I serà una llàstima, perquè tants d'esforços ben intencionats mereixen un fi millor. És clar que a tots els quedarà el consol que em quedarà a mi després d'escriure aquestes ratlles: hauran tranquil·litzat la seva consciència de ciutadans, encara que hagin perdut el temps. Però fóra millor que no el perdés-sin, el temps.

M'estaré d'ofèrir particularment cap fórmula d'avinença entre els catalans perquè no faria sinó incórrer en el manament que retrec a altres. S'han fet públiques diverses fórmules d'avinença que em semblen excel·lents bases de discussió i fins i tot m'ha semblat oportú signar-ne alguna, amb di-

versos amics amb qui les coincidències polítiques són mínimes. No m'encastello en les meves opinions — compartides amb molts amics — no pas perquè aquestes opinions siguin ni mancades de precisió ni poc sentides, sinó perquè crec sincerament el que dic: que si tot el que fem a l'exili ha de tenir un fi pràctic, ha de ser l'obra de la major força possible; que les energies i el temps que es perden discutint diferències i qüestions de detall, serien aprofitats millor si es dediquessin a treballar en allò en què la majoria — o un gran nombre — coincideixen. ... (No m'il·lusiona la utopia repugnant de l'absoluta coincidència ideològica de tots els ciutadans.)

Victor Alba ha assenyalat repetidament la conveniència de proposar solucions concretes als diversos problemes de Catalunya i eliminar una bona part de les efusions tan prodigades entre nosaltres. Hi estic d'acord, i em sembla que les proposicions tindrien més probabilitats de trobar acceptació i viabilitat si fossin el treball d'algun organisme adequadament encarregat d'elaborar-les, que si són l'obra d'individus o de petits grups. En aquest cas, per realistes i assenyades que siguin — sobretot si no s'arriba a una coalició de forces —, no farem sinó el que hem fet fins ara — tant se valdrà que siguin efusions sentimentals com proposicions realistes —: llançar idees al buit; a vegades amb soroll, però al buit.

DEPASSAT O ABANDONAT

D'UNA colla d'anys ençà sembla talment com si els catalans i els espanyols no féssim altra cosa que intentar establir un diàleg de sords mal intencionats.

Un dia és un grup de catalans, molt respectables, que agrupats en un «Consell Nacional Català» anuncien que l'Estatut està depassat i que els catalans — als quals, sigui dit en passant, no s'ha consultat — només accepten la independència. Un altre dia són certs sectors espanyols els que, oblidant l'aportació catalana a la República i a la democràcia peninsular, es condueixen exactament com si la realitat de la Catalunya nacional no existís.

Darrerament un fet, més que lamentable, ha vingut a crear una confusió suplementària. En un document, publicat a Mèxic primer i més tard a França, el Govern de la República Espanyola ha fet conèixer, sota el títol *Planes de acción y gobierno, un Memorandum sometido a la consideración y estudio de las agrupaciones políticas del interior* proposant una espècie de programa d'unitat antifranquista en el qual, entre altres, figura un apartat que diu:

«Estudio de las autonomías regionales en lo tocante a lo económico sin que de ello se deriven perjuicios para las provincias menos favorecidas. Respeto para las lenguas vivas del país. Administración local autónoma. Coordinación económica de las distintas regiones de España dentro del marco de una posible autonomía interdependiente.»

El sol fet d'anunciar oficialment *en nom del Govern de la República* un punt semblant és completament absurd i no representa altra cosa que una manera d'actuar en contradicció amb la democràcia més elemental. De fet, la posició presa pel Govern republicà significa un abús de con-

El doctor
PELAI VILAR
OTORRINOLARINGÒLEG

ofereix a la Colònia Catalana
el seu Consultori

Consulta prèvia cita

Passeig de la Reforma 400 - 503

Tel. 11-29-16

Difícilment arribarem a cap obra pràctica, per més idees assenyades que veiem exposades a les publicacions catalanes i en manifestos i declaracions, si no es deixen les discussions bizantines i no es fa un esforç honest per arribar a un aplegament de les forces susceptibles d'aplegar-se.

VICENÇ RIERA LLORCA

fiança i l'abandó de tots els principis que representava. Que un «Consell Nacional» català o que un «Comitè» o Govern revolucionari espanyol prengui posicions maximalistes o minimalistes pot ésser comprensible. Però que un Govern «constitucional» abandoni els principis de la Constitució, és veritablement voler fer creure que algú ha perdut l'enteniment. ...

Cal dir-ho clarament. Aquesta manera d'actuar en política de la part d'homos que volen ésser «responsables» i «representatius» no és gens seriosa. D'una part no es pot negar l'existència d'unes Institucions, com fa el «Consell Nacional Català», i exigir, en canvi, que aquestes compleixin llurs deures. Els que, en ús de llur perfecte dret, no volen reconèixer en res les Institucions catalanes o espanyoles, no tenen perquè ocupar-se del que fan o deixen de fer els responsables d'aquestes Institucions. Per a criticar llur acció, cal acceptar-ne les conseqüències. Voler aconseguir-ne certs avantatges patriòtics renunciant a uns deures, per a guardar-ne solament uns drets, considerem que no és lleial ni s'adiu amb la nostra mentalitat. De la mateixa manera, no és lògic d'acceptar uns càrrecs derivats d'aquelles Institucions i no aplicar-ne els textos legals.

Per la nostra part, reivindicuem amb totes llurs conseqüències les Institucions que Francesc Macià va aconseguir i que Lluís Companys va defensar fins a la seva mort. Elles són, en definitiva, el resultat de l'única expressió popular lliure que hi ha hagut a Catalunya. Demòcrates per convicció i per temperament, creiem que correspon solament al poble català la determinació del seu futur.

Les Institucions, doncs, han d'ésser con-

VEU CATALANA

15 d'abril del 1959

Any II

Núm. 10

Director
SALVADOR FERRET
Administrador
RAMON FABREGAT

Direcció: Eufrates 10-9, México 5, D. F.

Correspondència, a
Apartado 1487, de México 1, D. F.

Impress als tallers de
EDITORIAL FOURNIER, S. A.

Arquitectura 29, Copilco-Universidad
Preus de subscripció

Mèxic, un any \$ 20.00
Altres països, un any . . . \$US 2.00
Un número \$ 2.00

Autorizada como correspondencia de 2ª clase en la Administración de Correos No 1 de México 1, D. F., el 5 de septiembre de 1958

siderades vigents per tots nosaltres, i en especial pels que n'ocupen càrrecs representatius, mentre el poble de Catalunya — i no solament certs exiliats — no hagi dit el contrari. És per aquest motiu que, reiteradament, hem reclamat el funcionament regular dels òrgans de Govern de la Catalunya autònoma.

Ni els espanyols demòcrates, ni els catalans nacionals, no podem canviar l'estructura de les nostres relacions per una determinació unilateral. La tolerància democràtica ens obliga, com a mínim, a consultar els nostres companys de lluita i de sofriments abans de portar a la plaça pública certes aspiracions, o intents programàtics, que no poden fer altra cosa que enverinar encara més les relacions entre antifranquistes sincers.

¿És lògic, però, que en les circumstàncies actuals les organitzacions catalanes — i les organitzacions basques i gallegues — no estiguin representades al Govern de la República?

¿És normal que el Govern de la República pugui prendre posicions contràries a la Constitució sense cap mena de control, parlamentari o dels partits i tendències de l'emigració?

¿És comprensible que la Generalitat, contràriament al que disposa l'Estatut, només estigui representada pel President que fou elegit el 1954 a Mèxic i que no existeixi cap control a la seva actuació — o a la seva manca d'activitats?

En democràcia no n'hi ha prou amb voler i amb exigir. Cal sobretot aplicar les normes de convivència que regulen la vida política de les col·lectivitats amb les quals es conviu. Desgraciadament aquests darrers anys no hi ha hagut, en la política exiliada, garrebé altra cosa que actuacions personals i sobretot personalistes.

Si de veritat volem alliberar Catalunya, i crear un estat democràtic, hem de començar per actuar veritablement en democràcia. L'opinió del nostre contraopinant ha d'ésser tan respectada com la nostra pròpia. Els papers de «ploramiques» i de «sidralista» han d'abandonar-se per a practicar una política de presència, de respecte i d'amistat.

L'acte, que volem creure irreflexiu, del govern republicà en exili, hauria de servir-nos, almenys, per a posar clarament la qüestió: les nostres discussions i l'absència d'una política catalana, coordinada i coherent, agrupant el pensament dels diferents sectors d'opinió, ¿no pot fer creure que estem abandonant tot el que l'Estatut representa com afirmació de la nostra personalitat nacional? La reconeixença d'aquesta personalitat catalana autònoma, només fou possible amb la República i és solament amb una República democràtica que Catalunya, partint de l'Estatut, pot continuar a treballar per la reconeixença de tots els seus drets.

Alguns diuen que l'Estatut no és suficient. En tot cas pertoca a Catalunya decidir-ho, quan haurem aconseguit la llibertat del poble català i el dret de poder demanar-li la seva opinió sobre el futur de tots els catalans.

L'Estatut ha estat depassat? És possible, però cal fer atenció a què certes actuacions — més o menys irresponsables — no facin creure als nostres amics i a l'opinió pública general que l'Estatut l'hem abandonat nosaltres mateixos per incompetència. I això sí que el poble de Catalunya no ens ho perdonaria mai.

JOSEP SANS

CARTA DE BARCELONA

CADASCÚ PEL QUE VAL

El lector de VEU CATALANA a l'interior observà amb interès l'afany dels seus redactors a evair la creença en la pretensió dels exiliats a assumir la direcció política dels destins de Catalunya, creença que podria ser provocada per alguns polítics o pseudopolítics que es mouen a l'exili. L'afirmació reiterada en els articles de VEU CATALANA que els destins de Catalunya han de ser decidits a l'interior és ben vista pels lectors de l'interior pel que té de lògica; no perquè tendeixi a resoldre una rivalitat entre catalans a l'interior i catalans a l'exterior, que per a nosaltres és inexistent. Ens sembla lògic que els destins de Catalunya es decideixin a Catalunya perquè això és el normal, però no creiem que l'absència física minvi els drets de cap català a intervenir-hi; no creiem que la residència a la terra ens doni cap dret que no tinguin els exiliats. Per al català que no s'ha mogut de la terra o que hi ha tornat després d'una absència més o menys prolongada, l'exiliat no és un ciutadà diferent quant a drets i obligacions de caràcter cívic; és senzillament un ciutadà que d'una manera circumstancial es troba absent, però amb el qual haurà de comptar-se, segons la seva bona voluntat i la seva capacitat, al moment que Catalunya podrà lliurement apel·lar a la bona voluntat i a la capacitat dels seus ciutadans, onservulga que aquests es trobin, a l'exterior o a l'interior. Jo crec que l'opinió pública no fa distincions entre exiliats i no exiliats per a atribuir superioritat de drets als uns o als altres o per a suposar-los avantatges de situació per a jutjar el que més convé a Catalunya. Les preferències que alguns puguin manifestar són determinades per raons personals o per raons de tendències polítiques, i tothom, en les seves preferències, sol confondre noms de l'exili i noms de l'interior. Però, no cal enganyar-nos: dels polítics arvi a l'exili només uns quants són recordats per una minoria, la minoria que per la seva edat pot recordar-ne l'actuació. I aquests «uns quants» són desconeguts dels ciutadans de menys de quaranta-cinc anys. És clar que hi ha mitja dotzena de noms de catalans que viuen fora de Catalunya, que són coneguts de tothom. I en un moment donat alguns d'ells podrien ser una bona bandera per a aplegar voluntats, per a estimular un moviment d'unió. Són els noms de grans figures en les arts, les ciències, les lletres i l'ensenyament, i alguns han ocupat, el seu dia, lloc d'honor en la política de Catalunya. Apart aqueixa mitja dotzena de noms, n'hi ha, repeteixo, uns quants que són recordats per una minoria amb simpatia i amb afecte. Les seves notícies són rebudes sempre amb interès i resulta estimulants veure que ni l'allunyament geogràfic ni el transcurs dels anys han afeblit l'amor a la terra que un dia els donà a conèixer. Seguim parlant amb franquesa: al costat d'aquests noms recordats amb simpatia i afecte, uns altres són recordats amb indiferència si no amb recel. Fa unes setmanes, a Barcelona, en una reunió a la qual assistien una trentena d'homes de diverses tendències, tots ells coneixedors de la situació política i econòmica del país, i també de la distribució de forces i valors, un visitant va fer als reunits dues preguntes: 1ª ¿Creieu en la necessitat de mantenir, encara que només fos simbòlicament, les

institucions autonòmiques? 2ª En cas afirmatiu, ¿quina persona creieu la més indicada per a estar al front d'aquelles institucions? Excepte dos dels interessats, que es van abstenir de respondre — tampoc no van contestar negativament —, la resta va mostrar-se unànime a considerar que «calia conservar, amb caràcter simbòlic, les institucions autonòmiques». A la segona pregunta les respostes no tingueren ni precisió ni unanimitat. Es donaven diversos noms, alguns d'ells de residents a l'exterior i altres de residents a l'interior, sense que ningú mostrés una resoluta preferència per cap candidat. Tothom considerava que hi havia diverses persones amb prestigi i experiència suficients per a ocupar el lloc amb l'aprovació general. Si alguna coincidència va barer, consistí en què tots els noms que es van donar amb respecte i simpatia foren els d'homes allunyats de temps de la política activa, dedicats a altres activitats. Alguns d'ells a l'exili. I aquelles respostes vènen a confirmar el que us deia. A Catalunya l'opinió no fa distincions entre exiliats i no exiliats. Cadascú és jutjat pel que val, sigui on sigui, la qual cosa ens sembla justa. Només podria defraudar els que volen ser jutjats pel que ells es creuen que valen i no pel valor que els reconegui l'opinió pública.

I també van coincidir les persones consultades en què si s'han de mantenir les institucions autonòmiques, encara que només sigui amb caràcter simbòlic, cal que siguin mantingudes d'acord amb els preceptes constitucionals; és a dir, integrant la Generalitat amb el Parlament, el President i el Consell Executiu. Els qui viuen en la Catalunya opimida veurien amb gust que els catalans que viuen en països lliures fessin ús de la seva llibertat per a una acció que en diversos aspectes vingués a constituir una fe de vida davant del món i que, per altra banda, fos encaminada a preparar el retorn a la normalitat. Entestar-se a ocupar càrrecs només per a satisfer una vanitat i no complir les obligacions que comporten és jugar amb el país.

RAMON NEBOT

Barcelona, març 1959

EDITORIAL FOURNIER

S. A.

EDICIONS
TREBALLS COMERCIALS
REVISTES

Arquitectura, 29 - Telèfon 28-03-64
Copilco-Universidad, México D. F.

UAB
Fundació
i Hemeroteca General
CEDOC

MD

Artículos de punt

Models exclusius per a senyores,
nens i homes

CREACIONES MAS DEOP, S. A.

Av. Uruguay 86
Tels. 21-17-35 i 12-03-13
MÉXICO, D. F.

GRAN
LICOR
CATALA

BONET

Sant Feliu de Guixols

Representants exclusius:

INTERNATIONAL
MERCANTILE Co.
S. A.

Carrer Orizaba, N° 43, A
Tel. 25-64-27
Mèxic, D. F.

LA MILLOR PASTISSERIA EUROPEA

Plaza Parque España, N° 7

Tel. 11-06-95. Méxic, D. F.

ELS XOCOLATES SUISSOS PERRIER

CAVEANT, CONSULES!

Segons denuncia *Tribuna* de París, en el número 1 de la seva segona època (desembre del 1958), «l'any 1959, un cop escolat el període reglamentari de cinc anys, per al qual foren elegits els càrrecs actuals, cal que es procedeixi a la renovació de tots aquells que escaigueren en la sessió celebrada a Mèxic el 7 d'agost del 1954». Així ho feren patent els diputats Joan Sauret i Antoni Xirau i Palau al vice-president primer del Parlament de Catalunya, en 1955. Dit altrament, el 6 d'agost d'enguany venc el termini que l'Estatut interior fixa per el mandat presidencial. (El senyor Josep Terradellas fou elegit President de la Generalitat a l'exili el 7 d'agost del 1954).

Legalment, el Parlament de Catalunya es constituí el 12 de desembre del 1932. Fa gairebé vint-i-set anys que funciona. És un cas únic en la història. És una anomalia. La seva longevitat només pot explicar-la, més que el nostre expatriament, més que la nostra voluntat de creure perpetuades les nostres institucions mentre el poble català no pugui expressar-se lliurement, un fet fortuït. Allò que és evident és que l'actual Parlament — que és l'únic que ha tingut el Principat del 1932 ençà — ni representa avui en dia la voluntat dels catalans, ni és reflex de l'opinió pública catalana. Per la força que pugui encara restar-li, a l'exili, hom el conceptua capacitat per a la renovació de càrrecs, entre els quals el de President de la Generalitat.

D'acord amb l'article 14 de l'Estatut d'Autonomia publicat a la *Gaceta de Madrid* del 21 de setembre del 1932, «la Generalitat estarà integrada pel Parlament, pel President de la Generalitat i pel Consell Executiu».

Això vol dir que cap d'aquest tres elements no pot, sense l'existència — i l'aquiescència — dels altres, representar normalment, per ell sol, la Generalitat de Catalunya, ni, molt menys, exercir la sobirania reconeguda a la Generalitat. Ni l'organisme parlamentari per ell mateix, ni el poder executiu tot sol, ni el poder personal del President, no poden, constitucionalment parlant, detentar la potestat catalana. És necessària la conjunció harmònica dels tres poders. Si algun d'ells deixés d'existir, imperaria la dictadura.

Què caldrà fer el 6 d'agost del 1959?

Com a ciutadans, no podem tolerar en cap cas ni que el Parlament prescindeixi del President de la Generalitat i l'ignori, ni que aquest desconegui el Parlament de Catalunya, ni, molt menys, que els senyors diputats s'inhibeixin o es desentenguin de la qüestió plantejada i deixin per *in eternum* les coses tal com estan ara.

Hom reconeix, encara, entre els catalans, la investidura als nostres antics diputats perquè tots plegats ens resistim a donar-nos per vençuts, perquè ens dol de rompre amb el passat pròxim i, sobretot, perquè la Generalitat és quelcom de simbòlic per aquells que, com jo, poguérem votar l'any 1932 diputats. Hom diria que volem trobar en el camí legal de la Generalitat el viarany que ens mena a un nou esclat de les nostres llibertats nacionals.

Per aquesta raó, ens cal l'home prestigiós, decidit, coratjós, entusiasta, preparat i volgut de tothom que, estrènuament, vulgui emprendre la tasca àrdua, meritíssima, de fer Catalunya gran i lliure. Que sàpiguen els senyors diputats assistir-lo dels instruments de treball i de control necessaris perquè la democràcia quedi assegurada i perquè el nostre passat s'entronqui eficientment amb el futur que ens sigui deparat.

Que el pòsit de legalitat de què ells puguin ésser dipositaris serveixi, en veritat, per anar cap endavant, amb seny, amb coratge,

amb sentit constructiu i amb esperit de solidaritat. Es tracta de salvar Catalunya.

Em sembla que és als senyors diputats que correspon d'arbitrar aquests mitjans, si és que volen fer les coses ben fetes. Són ells qui, amb passió serena, poden decidir, tot despullant-se de llurs investidures. Sense por, amb altesa de mires, amb patriotisme. Dissoleu allò que no rutlla i doneu-nos el dispositiu de la nostra llibertat i de la nostra grandesa.

PERE MAS I PERERA

(De Ressorgiment, de Buenos Aires, març 1939)

Acción Republicana Democrática

El corrent de reunir en organitzacions de lluita efectiva l'esperit republicà i esquerrista ha plasmat en el camp republicà espanyol en la constitució d'un nou partit que, fins ara, aplega les històriques denominacions d'«Izquierda Republicana» i «Unión Republicana». Sembla que els dirigents del respectable Partit Federal han resolt reservar-se per a millor ocasió.

Entenem que el sentit de renovació i de les realitats socials i polítiques que s'imposen per al dia de demà ha presidit el generós intent d'uns homes que sempre han estat amics de les reivindicacions autonòmiques de Catalunya i que per la seva conducta, avalada per anys de lleialtat i sacrificis als seus ideals republicans, són mereixedors de la màxima consideració i sincera estimació de tots els homes que avantsposen la llibertat en la ideologia, i la decència en l'actuació, per damunt de tot.

Les tretze bases doctrinals i programàtiques d'«Acción Republicana Democrática» contenen afirmacions tan substancials com aquesta: «El Municipio como célula básica de la sociedad política española, conforme a su mejor tradición. Autonomía de los municipios y patrimonio municipal». «España es una comunidad de pueblos o nacionalidades con personalidad bien definida...»

«El Estado republicano debe acomodar su estructura a esta realidad dotando a las regiones — con este u otro nombre — definidas por la historia y la geografía física y humana, y conforme a la voluntad democráticamente expresada de sus pueblos, de una amplia autonomía que permita el pleno desarrollo de aquella personalidad en todos sus aspectos, al mismo tiempo que fortalezca la verdadera unidad del conjunto, libremente comprendida y aceptada por todos como expresión del supremo interés común.»

En el paràgraf d) de la Base XII propugna: «Participación del personal técnico, administrativo y obrero en la gestión y en los beneficios de las empresas, así del sector público como del privado.»

En la base XIII trobem: «Preconizamos una política internacional decididamente pacifista y encaminada a la integración progresiva de los Estados con organismos supranacionales de carácter económico y político.»

«España, una vez recobrada su libertad, ha de revisar todos los compromisos internacionales contraídos por el franquismo a espaldas de la soberanía popular.»

L'opuscle porta la data del 14 d'abril d'enguany. Representa un esforç que no podem ni devem passar per alt els catalans nacionals.

Quan veiem tants d'esforços malaguanyats per la seva dispersió, ens resulta grat veure com homes que, com nosaltres, lluiten contra la dictadura franquista, afemen la seva unió deixant de banda les diferències de matís que poguessin dividir-los i declaren la seva persistència resolta en una lluita que en bona part és la nostra.

CRIDA AL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE LES NACIONS UNIDES

La premsa de Mèxic ha publicat una crida de l'Orfeó Català de Mèxic adreçada als delegats al Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides que durant aquest mes d'abril es reuneix a Mèxic. Diu la crida:

A los señores delegados al Consejo Económico y Social de las Naciones Unidas, que se celebra en México del 6 al 21 de abril de 1959.

Aprovechando la presencia en esta capital de las personalidades asistentes al Consejo Económico y Social de las Naciones Unidas, los catalanes residentes en México, a través del Orfeó Català, entidad no política que engloba a la mayoría de la colonia catalana, queremos poner de relieve, una vez más, el hecho de un pueblo europeo, Cataluña, milenari por su historia, por su cultura y por su lengua, en cuyo propio territorio el régimen dictatorial del general Franco no respeta los más elementales derechos humanos, imponiendo a los catalanes un genocidio cultural — entre otras privaciones democráticas que no es del caso enumerar aquí —, condenado por las Naciones Unidas.

Nuestra lengua materna, el catalán, hablada en la península ibérica por más de cinco millones de ciudadanos, es ferozmente perseguida por las autoridades del régimen dictatorial español. Nuestra lengua está prohibida en las escuelas, en las universidades, en la prensa diaria, la radio y la televisión, en las corporaciones públicas, en los tribunales, en la Iglesia, etcétera.

Sin embargo, el catalán es una lengua gloriosa, milenaria, que ya en la Edad Media señoreaba por todo el Mediterráneo, mar de la civilización, y era hablada en muchas cortes europeas. Ha sido lengua de Reyes, de Santos y de Papas.

En lengua catalana fue redactado el Consolat de Mar (siglo XIII), obra jurídica medieval catalana, compilación de derecho marítimo, que rigió en Europa hasta casi a fines del siglo XV.

Ramon Llull — 1232-1315 — es el primer autor europeo que escribe tratados de teología y de moral en lengua vulgar, no latina; y escribe ya en una lengua catalana purísima.

Francesc Eiximenis se adelanta más de 100 años a Maquiavelo y en una lengua catalana madura y refinadísima, escribe sus consejos a los gobernantes de su tiempo (1385), sobre cómo administrar la cosa pública para hacer la felicidad de su pueblo.

En el año 1401 se funda la primera Taula de Canvi o Banco de que habla la Historia, en la ciudad de Barcelona; y sus disposiciones económicas van redactadas en lengua catalana.

En Cataluña, con reyes catalanes, funciona el primer parlamento moderno del mundo, y su legislación está redactada en la lengua propia y natural de los catalanes.

La lengua catalana, en fin, es un hecho histórico, social y cultural vivo. Por derecho natural es la lengua de nuestro pueblo, Cataluña; y por derecho humano, como realidad espiritual, sentimos la necesidad colectiva de conservar esa lengua. Es la voluntad de los catalanes y la Carta de las Naciones Unidas, en su Declaración de los Derechos Humanos, nos ampara y da plena legalidad a nuestra reclamación y a nuestra protesta.

Piense usted, señor delegado, cuál sería su pena espiritual si un día se impusieran en su Patria las fuerzas antidemocráticas y se cometiera en su lengua y en su espíritu el genocidio cultural de que somos víctimas los catalanes.

México, D. F., abril de 1959.

ESTANCAMENT

De les tres forces morals i espirituals que aguanten el règim franquista n'hi han quan menys dues que ho fan per por i per poca confiança en elles mateixes: l'església i el capital.

L'església actua com si cregués que sense el règim actual i en una situació de llibertat ella no seria capaç de mantenir les seves posicions i de fer-se escoltar. De fet no es pot parlar pròpiament de l'església, sinó d'un sector catòlic molt influent que políticament i socialment és conservador en el sentit més anquilosat i egoista de la paraula. S'equivoca. Però és que en el fons ells creuen poc en la vitalitat espiritual del cristianisme (o, quan menys, del cristianisme espanyol) i molt en l'eficàcia de la força. És una actitud que resultaria lògica en molta gent, però no en els cristians.

Resultaria lògica, per exemple, en el capital, si no hi haguessin tants exemples actuals arreu d'Europa que demostrin a cada pas que inclús per ell hi ha sistemes millors que la dictadura política, l'anorreament sindical i la immoralitat administrativa incontrolada.

Quan es compara el que s'ha fet a Espanya des del 1939 fins ara amb el que ha fet l'Eu-

ropa de postguerra es veu ben clar que Espanya ha estat desaprovechant la gran oportunitat de fer durant aquest anys un gran progrés econòmic i, al mateix temps, un gran i autèntic progrés social. I no parlem ara del que han fet els alemanys o els francesos, països amb els quals Espanya, econòmicament, no es pot comparar. El que resulta frapant és el que han fet països pobres semblants a Espanya i molt destruïts per la guerra: el que han fet Itàlia i Grècia, per exemple. Aquests països — i aquí també valen l'exemple alemany i l'exemple austriac — tenen un altre punt de contacte amb Espanya: abans de la guerra van estar sotmesos a règims de dictadura, i d'ells es deia que eren països amb poca educació política, massa individualistes i massa apassionats per a poder-se governar democràticament. Avui, amb règim de llibertat i sense necessitat de deixar la classe treballadora òrfena d'organismes sindicals que realment la representin i la defensin, aquests països progressen econòmicament a un ritme en tots sentits superior al d'Espanya.

(D'un manifest distribuït a Barcelona)

Un llibre de gran actualitat

Fidel Miró, el conegut obrerista del qual va parlar en el número 9 de VEU CATALANA l'amic Victor Alba, ha publicat ja el seu llibre *¿Y España cuándo? El fracaso político de una emigración*

Malgra estar en castellà (per raons potissimes), traspua en totes les pàgines la fonamental catalanitat d'un nadiu del Camp de Tarragona. «Gent del Camp, gent del llamp». L'apassionament en l'amor a la veritat és una constant característica en totes les pàgines. I en l'amor al poble, començant pel seu.

Recull una sèrie d'antecedents de la lluita per la llibertat i contra totes les tiranies de l'època viscuda defugint la fàcil demagogia. La lectura és recomanable, gairebé indispensable, per a tots els vells que han perdut la memòria i per als joves que ignoren el passat d'una generació sacrificada pel monstre secular de l'Espanya oficial, reaccionària i cruel fins a la ferotgia.

Miró es deleix per l'ensorrament del règim absolutista i el seu instint segur li fa invocar la unitat dels homes liberals en tots els terrenys: el sindical i el polític. Unitat que no està renyida amb la varietat fecunda. Però que rebutja l'uniformisme i la coacció.

De moment, convé llegir detingudament el llibre sincer del bon lluitador. Després comentar-lo i reproduir-ne passatges sobresortints. És el que farem oportunament.

M. G.

Restaurante y Patio Mexicano

SANTA ROSA

MONTERREY

ÉS LA DIGNIFICACIÓ
DE LA CUINA MEXICANA
EN UN MARC I UN AMBIENT
D'AUSTERA ELEGANCIA

Salvador Costa, gerent

AIRE ACONDICIONAT
CAPACITAT: 400 PERSONES

SOM UNA FORÇA INCONNEXA I ESPARPELLADA

En el número anterior publicàvem una entrevista amb el doctor Lluís Nicolau d'Oliver, la qual iniciava una sèrie que en comprenia una amb el senyor Dalmau Costa. Havem aquest manifestat la seva opinió sobre els principals problemes que afecten Catalunya, en el seu discurs del dia 11 d'abril a l'Orfeó Català de Mèxic, ens plau reproduir íntegrament aquests discurs, que conté les respostes a les preguntes que li hem fet en una entrevista.

Senyor President de l'Orfeó Català de Mèxic, autoritats catalanes, germans de València, d'Euskadi, de Galícia i dels altres pobles ibèrics que ens acompanyeu; senyors i senyores:

Cada any, en escaure's aquesta data, els catalans revivim, en el record, la joia immensa d'aquella jornada gloriosa. No hi fa pas res que hagin passat vint-i-vuit anys ni que el goig del triomf el rememorem en l'enyorança de l'exili ni que les nostres vides es gastin en el neguit de l'espera. Tenim la certesa que Catalunya, eterna i immortal, gesta ininterrompudament el seu ressorgiment i en la nostra enyorança no hi ha decandiment ni dubte ni renúncia. A la falda d'aquesta maternal terra mexicana, refugiats en el nostre estoicisme actiu, cada dia lliurem una batalla victoriosa en contra de la desesperança.

En plantejar-me a mi mateix l'ordre i la manera de dir la commemoració del 14 d'abril del 1931, se m'ha creat un problema complicat. La data és massa propera per a tenir una autèntica perspectiva històrica; detalls minúsculs poden semblar-nos d'una gran magnitud, només per haver-los viscut personalment en moments de gran emoció. Fer un recull d'homenatges als protagonistes d'aquella gesta tampoc no és planer perquè molts d'ells, sortosament, són entre nosaltres i, per la nostra sobrietat excessiva a l'elogi, la veritat podria semblar llagoteria, i, encara, recordant tot el que ja han dit en anteriors commemoracions dilectes amics meus, és ben difícil de trobar un aspecte inèdit del 14 d'abril del 1931. M'he decidit, per fi, a fer, a l'entorn de la proclamació de la República Catalana, uns comentaris aparentment diversos; reflexions d'avui, a vint-i-vuit anys de llunyania.

Sovint pequem de la presumpció de creure que el catalanisme som, exclusivament, nosaltres; la veritat és que només som instruments passatgers, de la catalanitat perenne. I és una bona sort que sigui així; les persones som volubles i el sentiment de Pàtria, espiritualitat de l'instint, és imutable. S'hereda espontàniament i es posseïx encara que s'ignori.

El 14 d'abril no el feren el resultat d'unes eleccions; el propiciaren, sí, però venia d'una llunyania indeterminable. Es de pensar que quan la llengua catalana prengué forma, començà el procés de la catalanitat i s'inicià la sèrie evolutiva ascendent que menava a una aspiració vaga. Calgueren segles i segles, i més generacions i generacions per arribar a les concrecions dels trobadors, dels poetes, del 1640 — que ja fa de la intenció la primera realitat política, quan mossèn Pau Claris, essent canonge de la Seu d'Urgell i diputat del braç eclesiàstic, presideix la Generalitat de Catalunya, i la declara independent sota la protecció de França —; del 1714, amb l'heroica defensa de Barcelona, assetjada i finalment conquerida per les tropes mercenàries de Felip V; de la dita Renaixença, que és, només, un nou impuls, estiuet germinador d'una major consciència nacional que, mal que ens pesi, encara no ha aconseguit l'afirmació dels totals definitius que s'imposen inexorablement.

El procés de la catalanitat és tan conse-

qüent i inflexible en la intenció com vari en el procediment i en l'acció. Ha passat per molts hiverns d'aquells que, com diu En Prat de la Riba, «stronquen la circulació de la vida, deixen nues de verdor les branques i cobreixen la terra de neus i de gebrades. Mes la mort és aparent» — segueix dient En Prat de la Riba —. «Les neus de les muntanyes es fonen, engruixint els rius que porten a la plana la força acumulada de geleres i congestes, i la terra sent penetrar, per totes les seves molècules, la humanitat que la fecunda».

Per la Catalunya freda i sense pols nacional del 1833, fou prou que En Bonaventura Carles Aribau, un economista, erudit i acadèmic espanyol, escrivís, en llemosí, les seves *Troves*, que nosaltres coneixem amb el nom d'*Oda a la Pàtria*, perquè es començés la primavera anunciadora de l'estiu de la Renaixença. ¿En tingué esment, En Bonaventura Carles Aribau, de la força que desfermava? ¿O fou, simplement, un instrument escollit per l'essència infinita de la catalanitat? Jo vull creure que l'*Oda a la Pàtria* no fou una conseqüència sinó una inspiració, ja que en el seu autor són escadussers els antecedents d'aquest sentiment i ja que posteriorment a l'*Oda* tampoc no hi ha proves de continuïtat tenaç.

¿Heu pensat alguna vegada en el miracle de la catalanitat d'En Francesc Macià? Era català, sí; nascut a Vilanova i La Geltrú. Però tota la seva vida anava en direcció inversa al catalanisme. Sembla inversemblant que el tinent-coronel d'enginyers més jove de l'exèrcit espanyol, estimat i admirat pels seus companys per les seves magnífiques qualitats professionals i amb un esdevenidor ple de promeses, esdevingués el cabdill més fervent i eficient del nacionalisme català, el forjador del 14 d'abril del 1931 i el primer President de la República Catalana absolutament lliure.

Els investigadors erudits cerquen fins al fons dels antecedents per a descobrir els motius dels esdeveniments històrics, i tots ens esforcem a acceptar les seves raons per a justificar i ordenar els fets sense que la lògica en sofreixi massa; però costa d'admetre com a conseqüències naturals i legítimes, que un empleat del banquer català en Gaspar Remisa, a Madrid, escrivís l'*Oda a la Pàtria* i que el comandant d'enginyers de l'exèrcit espanyol a Sevilla l'any 1897 arribés a ésser el cabdill de l'alliberació de Catalunya. Diuen que els fets de la nit del 25 de novembre de l'any 1903 a Barcelona foren l'espurna que encengué, en Macià, el foc del patriotisme català, i deu ser així, perquè el patriota potencial que hi ha en cada català, només espera l'espurna que el faci arborar violentament.

Quasi tots els que m'escolten l'heu viscuda i la recordeu amb precisió i nitidesa, la data que avui commemorem; tots heu constatat el fet prodigiosament normal; centenars de milers de compatriotes nostres que al matí d'aquell 14 d'abril només eren catalans, al capvespre ja eren catalanistes entusiastes; les espurnes havien encès milers de fogueres.

En fer aquestes consideracions al procés de la catalanitat en el temps i en les persones, no vull pas disminuir la vàlua de

les accions normalment esforçades i, menys encara, que la meua fe catalanista es confiï, passivament, a la fatalitat del destí; no. És evident que els catalans que pel seu propi raciocini i els que per inspiració han arribat a la possessió d'una consciència nacional sòlida i madura, són la força viva de la catalanitat.

No hi ha una sola gota d'aigua que no vagi al mar o no en vingui, com no hi ha cap esforç pro-Catalunya que sigui balder; el que és menys que res, és la mania pedant i rebentaire de les intencions i de les accions pro-Catalunya. Jo, i dic jo, perquè malgrat ser home disciplinat a un partit nacional català, i malgrat, també, el gran respecte i consideració que dec i sento per aquesta tribuna de l'Orfeó Català, la més autènticament catalana de Mèxic, sé molt bé que em seria impossible d'opinar fent una total abstracció de mi mateix; jo vull fer constar el meu sincer agraïment per totes les intencions i accions pro-Catalunya. Ningú no pot predir, en la incògnita absoluta del demà, les probabilitats ni la magnitud de l'esforç dels catalans.

És infantil i inintel·ligent, l'entestament d'alguns a voler-nos convèncer de quina és la millor de les solucions; tots la sabem i la volem, i dic tots, perquè els catalanistes d'ara tots som nacionalistes i en som fins després de la derrota que és la pedra de toc infal·lible. Però nosaltres, els catalans, per una peculiaritat ben destacada de la nostra idiosincrasia, som uns fervents practicants de la polèmica i de la controvèrsia; fins quan no hi ha motiu, la inventem. Fa temps que s'enfronten, com adversaris, el nacionalisme doctrinal i la política nacionalista; la lluita és inversemblant, però és, i malgasta les millors energies, les que més profit donarien en el combat contra l'enemic. Al 14 d'abril del 1931, el nacionalisme doctrinal i la política nacionalista convergiren en Francesc Macià i el resultat fou meravellós, tan meravellós que, després de vint-i-vuit anys, encara ens aplega per a recordar-nos la gran lliçó; la gran lliçó que, demà mateix, oblidarem.

Jo no m'exposaré pas a les iras d'un bàndol dient que sóc de l'altre, perquè mentiria; però tampoc no m'atreveixo a dir que sóc de tots dos, per por a una doble excomunió... Potser caldria recordar que En Francesc Macià, l'apòstol de la doctrina nacionalista, morí al lliit, i que En Lluís Companys, el més dinàmic dels polítics nacionalistes, fou assassinat. Potser aquest record ens permetria de capir com és paradoxal que encara ens entestem a escatir diferències i a reclamar supremacies per determinades pràctiques del nacionalisme. I deixo aquest aspecte no gens agradós, però anecdòtic en el procés de la catalanitat, perquè sé que és més difícil d'aclarir un malentès, que de jutjar un delictes.

El que jo en diré, doncs, per a conjuntar les intencions i les activitats pro-Catalunya, és que la pràctica de la doctrina nacionalista, cada dia és més complexa.

El 14 d'abril del 1931 el féu el poble de Catalunya, els treballadors catalans, i malgrat l'aportació del recolzament entusiasta dels obrers, que decidiren la victòria sense ni necessitat de cap violència, malgrat el

17 d'aquell mateix mes, el triomf fou infinitament major pels catalanistes que pel proletariat català, i això no ha de repetir-se, si no volem provocar una altra desfeta que podria tenir les mateixes característiques de la darrerament viscuda o unes de radicalment oposades que, per una tràgica paradoxa, serien igualment funestes per la llibertat i la dignitat dels catalans.

Es veritat que la vida de la Generalitat, a Catalunya, fou curta i accidentada, amb un espai de temps apte tan petit que només hi capigueren poquíssimes realitzacions — evolutives i revolucionàries — de les moltes que les Institucions Catalanes pretenien per al nostre poble; però si l'anàlisi minuciosa de la tasca de la Generalitat, a Catalunya, duu fins a una apreciació positiva i favorable, l'examen simplista, el cop d'ull del proletariat català, no pas ben imparcial, jutja l'acció de la Generalitat d'aburgesada. És evident que l'obra de la Generalitat fou interpretada així pels treballadors de Catalunya i n'és bona prova d'aquest judici, la reacció dels obrers catalans quan el 19 de juliol del 1936, que fou ben diferent de la del 14 d'abril del 1931. Ja ho sé, que les circumstàncies no eren pas iguals, però sé del cert que els homes eren els mateixos. Ja ho sé que la gran majoria de treballadors que, com ara, es contenen davant de les grans indignitats, en temps de la Generalitat, a Catalunya, per una petita molèstia creaven un gros conflicte; però seria un greu error de creure que tota la culpa és del proletariat català. Seria, més que un greu error, una injustícia.

Massa sovint, els nacionalistes catalans, amb l'excusa que les organitzacions obreres eren dirigides des de Madrid, els hem tombat l'esquena i hem comès una gran equivocació, un pecat, en el qual trobarem la penitència del 19 de juliol del 1936, i totes les seves conseqüències. Els nacionalistes catalans hem d'endinsar-nos decididament al nostre poble en el seu neguit social, hem de promoure gosadies econòmicament i humanament alliberadores; tan lluny del fetixisme monstruós de l'Estat amo, com de l'amo que ho és de tot, fins de l'Estat. No hem pas avançat massa en el nacionalisme polític, i n'és bona prova l'existència de nombrosos partits catalans; però, socialment, encara estem més enrera, puix que no hi ha ni una sola central sindical autènticament i categòricament catalana.

Fa bonic d'embadalir-se en el lirisme de la doctrina pura de nacionalisme català; és com un somni ideal al so d'els Segadors i amb la llum del foc de les "quatre barres"; però hi ha més, molt més, en la vida dels pobles. Hi són inexorables les vint-i-quatre hores de cada dia, la salut, el benestar, la confiança en el demà, la joia de viure; . . . si la llibertat de Catalunya no és una mateixa cosa que la llibertat dels catalans, no tindria pas la bellesa que me la fa estimar com una redempció. El nacionalisme català ha de ser un sentiment ben viu en la seva eternitat i ha d'estar dins, fins al moll de l'os, de cada aspecte vital del nostre poble.

El problema que es plantejarà el poble català en sortir de la presó en què ara està tancat, seran urgents, desordenats i d'una gran diversitat. Si es produeix el desori, no seran pas els catalans els qui se'n beneficiaran, però, a part dels aprofitadors del caos, tots els altres haurem d'avergonyir-nos de saber que s'enyora la brutalitat coercitiva del franquisme; d'aquesta tirania que ja no s'aguanta, que només s'estintola en la por del que pot venir; perquè nosaltres,

que som un passat, per malventura de tots, no representem un esdevenidor d'esperança. No hem sabut aprofitar els vint anys de llibertat a l'exili, en favor de Catalunya.

Commemorem aquell 14 d'abril sense parió ben sincerament, és cert, i només de pensar i de voler que es repetís, ens esgarrifem d'emoció i se'ns humitegen els ulls . . . ; al balcó del nostre Palau Nacional, un home proclamant la llibertat de la Pàtria, més enlaire, la nostra bandera que reveu el sol; l'himne solemniàl, i la plaça de la República atapeïda de persones i d'entusiasme . . . ; i després què, per a consolidar la victòria i mostrar-ne la seva humana grandesa? I abans d'arribar al triomf, què, per assolir-lo? És que es pot abastar sense unitat, sense disciplina, sense sacrifici i sense autoritat?

Ara, els catalans i, encara més els nacionalistes, som una força inconnexa i esparpellada que propugna i pugna, desesperadament, per una unitat que reivindicui l'exili i que aplegui,

a la Pàtria, el nucli iniciador de l'acció per a desèixer-se de la brutal sotsmissió actual.

Pensem bé, quan pensem i breguem per una unitat que ens faci forts i més dignes per la lluita, i per després, Llàstima que del pensament encara no n'hàgim fet obra i que la brega encara no hagi donat profit. És evident que no hi som propensos, a la unitat; però, entre poc i massa . . . No podem pas pretendre una unitat total, impossible només sabent que entre els dotze apòstols ja hi hagué un Judas; ni una unitat categòricament homogènia, de l'homogeneïtat de ramat, de caserna o de massa; ni volem, a cops de pal de bandera, fer passar a tots els catalans per un nacionalisme prefabricat a una mesura particular; no. Així, la unitat només la fan, aparentment, les dictadures. Però ens hauríem d'obligar a una unitat justa per a tots els que l'acceptéssim, amb el sacrifici i l'orgull de tots els que la integréssim.

Amb vint anys d'exili no tenim ni unes comissions parlamentàries o extraparlamentàries que estudiïn el planejament d'una legalitat catalana pel dia següent al de l'eufòria de l'alliberació; després de vint anys d'exili encara no tenim un Govern Català que reculli els projectes i n'esculli els que siguin adients a una idea concreta de com deu reprendre, Catalunya, la vida vers el benestar, l'ordre, la dignitat i el progrés. Tot això no s'aconsegueix amb uns mots abrandats des de la balconada central del nostre Palau Nacional, ni amb cants, ni amb voleiar de banderes.

Em sap greu, molt de greu, que per a ésser sincer amb el meu pensament, no pugui fer d'aquesta commemoració un acte optimista, però no em sentiria digne d'aquesta tribuna de l'Orfeó Català de Mèxic si no me'n servís i la servís dient la meua veritat, i la meua veritat em crida que després de vint anys d'exili no hem aconseguit ni d'ésser un ajut, de cap mena, pels nostres germans que, a l'interior, ja endevi-

Dalmau Costa

nen i cerquen, entre tots els perills, la sortida de la presó franquista.

Tant de bo que jo i tots, trobéssim una mica d'aquell seny que ens atribueixen; tant de bo que se'ns aquietés el desfici que ens destorba i ens tortura; i que la nostra exuberància imaginativa fos menys activa. Tant de bo que poguéssim trobar-nos molts catalans, forces, ben junts, en la sola voluntat i l'únic pensament d'ésser útils a Catalunya, fins pel damunt i més enllà del pensament i la voluntat particular de cadascú.

Catalunya, si volem que recuperi el temps perdut, caldrà que avanci molts anys cada tres-cents seixanta cinc dies; el nostre individualisme tradicional i conservador, l'hem de substituir per un agosament fraternal i col·lectiu; necessitem d'una ferma solidaritat nacional, només per a recomençar; i, per a seguir endavant, ens caldrà el convenciment esforçat d'una ràpida evolució, una revolució constructiva que, en els trasbals del món actual, no pugui, res ni ningú, amuntegar-nos entre els comparses.

Vull reiterar, encara, abans d'acabar, el meu agraïment a la Junta Directiva de l'Orfeó Català de Mèxic, d'aquesta entitat que, si de vegades no ha estat justament jutjada i estimada, té el mèrit inigualable d'aplegar el poble català a Mèxic i la virtut maternal de promoure unes convivències que, potser, ni en la mateixa Catalunya no serien fàcils de continuar.

I, per acabar, vull dir-vos que cap obstacle no minva la meua fe; crec en Catalunya. I si m'he dolgut del nostre comportament, no ho he fet pas per desesperança, no; ho he fet, solament, perquè d'entre totes les generacions de catalans que han estat i de totes les que seran, jo voldria que la nostra, la que forjà el nostre gloriós 14 d'abril, fos la millor, la que aplegant en una sola idea els pensaments d'En Francesc Macià i d'En Lluís Companys, deixés la via lliure, per sempre més, a Catalunya, vers totes les llibertats.

DOTZE LLIBRES TABÚ?

LA LECTURA del setè volum de la novel·la de Joan Puig i Ferrer, en dotze llibres de sis-centes pàgines espesses, sota el títol d'*El pelegrí apassionat*, suscita una vegada més una sèrie de problemes vitals tan pregonos i variats com les múltiples facetes de la novel·la. Qüestions literàries, polítiques, ètiques, etc., que posen a prova l'estabilitat del gust i del criteri propi.

De bell antuvi, el setè volum referma unes conclusions provisionals que apunta ven en els llibres anteriors.

La primera és que es tracta d'una obra de tanta volada que no li coneixem parió en la novel·listica catalana. Per l'alè i les dimensions recorda *La Comèdia humana* de Balzac o *Els homes de bona voluntat* de Jules Romains. Si bé en el cas actual escauria més el títol d'*Els homes de mala voluntat*.

La segona és que, malgrat les repeticions innecessàries i els munts de fullaraca, conté pàgines d'antologia per la prosa de l'idioma català.

La tercera és que l'escriptor ratifica la sensació de formidable, amb més fortitud que el vi de més grau del Priorat (Tarragona), amb dots d'observador i de reproducció de la realitat que recorden les de Goya en els caprichos de pesombre. Les seves instantànies són de por. No li escapa detall i domina l'aiguafort. Grava amb bisturi.

Quarta: deixa una impressió aclaparadora, nihilista. Així com de Cervantes digué Nicolau d'Oliver que en les seves obres traspuava la bonhomia de l'autor, de Puig i Ferrer no es pot dir el mateix. És l'home que va matar la cabra. L'àvia hauria resat: «Que Déu el tingui allà on vulgui amb tal que no sigui a casa.»

L'intent de l'home de La Selva (del Camp) té per objectiu plasmar la crònica del seu temps a través d'una autobiografia, d'una anàlisi de la seva vida encarnada en els somnis i fracassos del pobre heroi Janet i en la dels personatges que conegué en la societat del seu temps, que ve a ésser la nostra.

En gran part és una obra de clau, però tan transparent que caldria posar l'advertència que tota semblança entre les figures de la novel·la i les persones reals és deliberada. Malgrat el despistar en fixar dates,

en desdoblar personatges fent-los sortir amb noms diferents o l'atribuir-los facècies d'altres, les identificacions són claríssimes. L'autor ja ho vol.

Amb prou feines dissimula els cognoms. Fa desfilar tots els coneguts: Comparat, Llussà, els germans Eixamús, Puiggeliu (de Martorell), Cercós, Planella, Terragada, la Toneta, el 7 de setembre (6 d'octubre), Badina, Delclós, Collcervera (3a. part, pàgines 411 i següents), Bergadà, Comelles, l'abominable Llavanes, etc.

L'únic que gairebé es salva de la corrosiva ploma és Gentil. Una tendresa coperadora la reserva pel company selvata. Tot el mal que gosa a dir-ne és que és un poeta perdut en la política. Tot sovint li adreça els mots més cordials. Potser en Puig es salvi per l'amor sense defallences per Gentil.

Cal fer una remarc important sobre el llenguatge emprat en el llibre. Puig i Ferrer domina tota la gamma, però es llueix en la gosadia de bordell i de taverna, en escenes adients, això sí. Malgrat que en un paràgraf malmeni els escriptors que volen fer-se els moderns i els existencialistes només repetint cent vegades la paraula *merda*, sembla que vulgui ultrapassar-los en aquest aspecte. Potser caldria anunciar *El pelegrí apassionat* amb un llum vermell: persones afectes al paper fi, abstenir-se.

Probablement és en l'aspecte polític quan presenta més problemes. Puig descriu la política i els polítics del clima *galidó* en forma que fa caure l'ànima als peus i sovint provoca basca. Els joves que ara s'abeurin a les seves fonts quedaran ben servits i disposats a agafar més fàstic per la política galidònica que per qualsevol altra cosa repugnant. És un gran argument per als apolítics, fenomen curiós i potser exclusiu de casa nostra.

Però en Puig és lògic amb la seva posició nihilista. En una societat podrida no hi pot viure res pur ni sà. Ni la política ni el sindicalisme, ni l'art ni la literatura. No res.

Naturalment, Puig voreja l'absurd. Prou sap que els termes absoluts no s'aguanten ni tenen realitat en la vida diària. En el conjunt de la societat tots els seus productes participen de les característiques gene-

als. La política també. És precisament un dels índex més visibles de la condició general. Si els galidons són uns marrans o uns benèits, com serà la seva política? Però, qui es salva? És que n'hi ha prou amb proclamar que hom és apolític per a deixar d'ésser un factor polític, positiu o negatiu? Cal fer-nos d'una vegada el càrrec que en un poble qualsevol poques són les diferències entre els que habiten una vorera o l'oposada. Els habitants d'un país no són diferents per raons de geografia o clima local, que és igual per a tots. Allò que realment diferencia els homes i les dones d'un mateix país és que llurs fets vagin d'acord amb les paraules i que les paraules els surtin del cor, o bé siguin mesells.

Crec que Puig i Ferrer escrivia amb sang que li brollava d'un cor apassionat i greument ferit, però emmetzinat pel fel. No obstant, la qualitat s'alia amb la quantitat en la sèrie d'*El pelegrí apassionat* per a fer-ne una obra política i literària que pel seu propi pes específic ocuparà un lloc singular en la nostra història política i literària.

Es certament una baluerna pesada, com les armes de Roldan, i ja renuncio a sospesar-la més. Però és indubtable que em farà perdre, o guanyar, més d'una estona i continuaré preguntant a crítics literaris autoritzats i als amics assenyats: ¿què us en sembla, de la formidable obra del terrible turc Puig i Ferrer?

MANUEL GALÉS

«BLOC-NOTES»*

AQUEST llibre de François Mauriac, que acabo de llegir amb la ploma a la mà, és un recull de treballs, en forma de dietari, ja publicats a *La Table Ronde* i a *L'Express*.

Escriptor de gran estil que sembla escriure amb sang, Mauriac sempre fa l'efecte d'estar «cremat» — en el sentit catalanesc del mot. Almenys, en tant que escriptor catòlic. D'ell podria dir-se que, com sant Joan a Patmos, «vomita els tebis». Però la seva incomprensió, quant als motius que tenen els incréduls per a no creure, em dol. És d'aquells que atribueixen la manca de fe a la supèrbia, sense comprendre que molts, si no creuen, és simplement perquè no poden, per pura impossibilitat constitucional.

Mauriac no pot imaginar que hi hagi gent indiferent a la religió i a la metafísica. Sobre aquest punt tolera més una blasfèmia que no pas que un digui: «A mi, això de la religió no m'interessa.» Aquesta indiferència l'enerva, com si hi veïes l'orella del dimoni.

En tot catòlic, per dolç que sigui (Mauriac no ho és gens, però), hi ha sempre una frontissa que grinyola en el moment de topar amb l'escèptic o amb l'agnòstic. Això no obstant, Mauriac reconeix que en relació a certs falsos cristians o «des catholiques de classe et de messe de midi», són els ateu que tenen raó.

En canvi, quan aquest catòlic parla com a comentarista polític i, sobretot, de qüestions socials, sembla una mica anarquista, a la manera maragalliana, i pot arribar a escriure amb recança que entre una cosa (el partit comunista) i una altra (els sindicats), més una tercera (el benestar), els obrers semblen haver perdut l'impetuosa revolucionària.

Biblioteca de Comunicació
Biblioteca General
CEDOC

* Flammarion, París, 1958.

Dr Demofilo Franco

ODONTÒLEG

Consulta:

De 11 a 1 i de 4 a 8

Uruguay 44-112. Tel. 21-20-57

México, D. F.

VITAUVA

SUC DE RAÏM

LOMA

Sucs de fruites i de vegetals

LINDA

Abal 59. MÉXICO 14, D. F. Tel. 17-01-15

Mauriac aspira a una mena de justícia social «cristiana», però no veu que molts dels retrats (i dels insults) que ell adreça als polítics burgesos (manca de cor, de caritat, etc.) són gairebé iguals als retrats i als insults que el obrers solen adreçar als catòlics i principalment als capellans.

D'altra banda, és possible que si els obrers francesos han perdut la força — i la raó — que tenien quan demanaven les coses que ja tenien (treball, jornal segur, assegurances socials, etc.) era perquè llurs aspiracions no anaven més enllà. Fins donia de parer que Marx no va pensar que els burgesos podien arribar a descobrir que el secret de la seva supervivència, com a classe, consistiria a «emburgesar», en certa manera, els obrers, la qual cosa ja comença a ser veritat també a Rússia.

Mauriac, com a bon burgès romàntic i propietari cristià, veu coses que potser no existeixen: l'amor a la llibertat de les masses, per exemple, les quals són cada dia menys revolucionàries potser perquè una bona part dels proletaris, sobretot a França, espera que la «història» — gràcies a l'U.R. S.S. — farà que els caigui, com una figa madura, la pròpia dictadura a la falda.

Allò, però, que honora François Mauriac i allò que, justament, molts no li perdonen, és que s'entesti a donar lliçons de cristianisme i de moral no pas als obrers sinó als catòlics, principalment als del M. R. P. (cristians-demòcrates) i als colons catòlics

del Marroc — quan el Marroc era, «soi-disant», francès. Aquests darrers van maltractar-lo com jo no creia que fos possible de maltractar no ja un confrare, sinó el més aferrissat dels enemics. Heus ací alguns dels impropis que li adrecen i que ell mateix reporta en el seu llibre: «vieux crabe», «vieux con», «sale lèche», «crotte», etc. Tot barrejat amb alguna que altra amenaça de potada al cul.

Una altra cosa que Mauriac no tolera és l'actitud del clergat espanyol, el més baix de sostre, el més intolerant d'Europa. ¡Ah, si fos veritat que en política — com diu l'autor de *Bloc-Notes* — tots els deutes es paguen «dès ce monde-ci»! Quants, que es creuen creditors, se'n farien la pell! I en el mateix ordre d'idees, aquest tret que també ens interessa. Mauriac el treu del llibre *Les livres propos d'Adolf Hitler* escrit per un nazi famós: Martin Bormann. Deia el Führer: «Franco hauria de fer un monument a la glòria dels Junker S2. Fou gràcies a aquest avió que la revolució nacional espanyola va triomfar. Va ser una sort que els nostres aparells haguessin pogut volar sense escala de Stuttgart fins a Espanya».

Admirable Mauriac! Com és esperançador, jo iós gairebé, de poder trobar aquesta flama en un escriptor de 75 anys que escriu com un jove de 25 assedegat de justícia i de llibertat!

A. BLADÉ DESUMVILA

RESPOSTA AL DOCTOR PEYRÍ

Sr. Antoni Peyrí.
Distingit amic.

Us agraeixo que hàgiu llegit i rellegit el meu article (nº 7 de VEU CATALANA). És d'agrair que les vostres discrepàncies siguin conseqüència d'una lectura acurada; altres discrepen sense tenir cura de llegir ni ganes d'entendre.

Em plan que no vulguen polèmica. Jo la refuso quan es tracta de discutir allò que és subjectiu. Aquesta resposta a la vostra lletra oberta és una deguda cortesia i un assaig d'aclariment, que us dec a vos i dec als lectors.

Tant de bo fos veritat que els nacionalismes — excepte l'espanyol — estessin alliberats dels perills que jo remarco, i «mort i enterrat» — com vos dieu — aquest nacionalisme «ronat i caduc». Però, n'hi ha prou amb llegir els diaris per a saber que és un error creure mort i enterrat el nacionalisme alemany, que Hitler va interpretar tan bé. Malauradament aquest nacionalisme és via i el mateix ressentiment que l'estimulava fa un quart de segle, corca avui la joventut alemanya. Ho constaten observadors i sociòlegs de molt prestigi. François Mauriac ha escrit, ja dos mesos (*L'Express*, nº 398, pàg. 36, París, 29 de gener del 1959): «Michel del Castillo ha tornat d'Alemanya. Ell mateix, que va ésser deportat quan era encara un infant, ha vist ara la creu gammada onejar a Hamburg, i arren una joventut enamorada de la força, que menysprea els valors morals, antisemita com en els millors dies, que no es sent gens ni mica mortificada pel record dels camps d'extermini. Només comprèn les lliçons de la Història la generació que les ha sofertes en la seva pròpia carn. Els monstres comencen de bell nou a marxar a pas d'oca i els futurs crematoris emboïren amb llur fumera aquests cervells d'adolescents enfiats i matats».

A Egipte el nacionalisme va començar, com a tot arreu, amb objectius molt respectables. Avui, lliure de tota intervenció estrangera, somnia l'imperi dels Faraons i el Califat de Córdoba. A Irlanda els naciona-

listes pretenen incorporar a l'Estat unitari i catòlic la Irlanda del Nord, protestant i federal, contra la voluntat dels electors, en nom de la «unitat nacional». Per a tots els que creiem que primer és l'home i la nació després, en funció de la llibertat i dels drets de l'home, aquesta unitat flaira la Santa Inquisició o el totalitarisme. És clar que haurien de perdonar-me que pensi com un home d'esquerra, com un social-demòcrata que sóc.

El nacionalisme és doctrina, és ideal, però també és un sentiment; i si no és un sentiment resta en la lletra dels escrits i no passa a l'ànima del poble, en la qual cosa estan conformes tots els autors, amb la vostra lamentable excepció. Una lletra, per oberta que sigui, no permet abusar dels arguments d'autoritat, però em permetreu que n'empli alguns perquè he de respondre a les vostres afirmacions contundents i reconec que em manca autoritat pròpia.

Tota la doctrina de Rousseau és fonda en el sentiment. El professor Raymond G. Gettell, de la Universitat de Califòrnia, autor clàssic, en la seva *Història de les Idees Polítiques* diu: «En les aspiracions nacionals — des del 1848 — predominen principalment l'emoció i el sentiment» (Hi ha una versió en llengua castellana de «Labor», primera edició de Barcelona, 1930, Vol. II, pàg. 295). El professor txecoslovac Hans Kohn — un dels moderns especialistes de més prestigi — escriu: «El nou sentiment de nacionalisme i orgull nacional es va estendre per tota Europa. Cada nou nacionalisme tenia cura de justificar-se en el seu heretatge nacional propi i s'esforçava en la seva glorificació» (*The Twentieth Century*, Cap. II, pàg. 20, The Macmillan Co., New York, 1957). Podria multiplicar les cites, tant pel «sentiment» com pel «deser de glòria». Però, la lletra és oberta i els lectors no són culpables.

És clar que ningú no pot imposar lícitament a Catalunya — és a dir: al poble — una determinada comunitat, però el nacionalisme català, des del seu origen, manifesta una voluntat clara de reformar l'Estat espanyol per tal que Catalunya en pugui ésser part com nació. Jo segueixo en aquesta ma-

tèria la tradició, tal com la recullen els autors més objectius, que són els estrangers. Torno a citar Hans Kohn perquè vos bé set, ja poc, un just elogi d'aquest autor. Kohn diu: «Els moviments nacionals a Catalunya i a les províncies Bascques lluiten per una reorganització federal d'Espanya» (*Nationalism. Its Meaning and History. Part 6*, pàgs. 67 i 68, Editat per D. Van Nostrand Inc., Princeton, N. J., 1935). Naturalment que estem d'acord en què Catalunya s'ha d'integrar en el món contemporani; el problema és com.

Si llegiu el meu article Unitat, Comunitat, Unió (Nº 8 VEU CATALANA) m'estalviareu de ratificar que crec indispensable per a una nació la unitat nacional, que no és ni la uniformitat, ni la unió; és la general acceptació de la voluntat nacional (per exemple, d'aquesta voluntat que no acceptaren alguns deixebles renegats de Prat de la Riba, quan el Parlament de Catalunya va votar la llei de Contractes de Conreu, perquè el nacionalisme sovint s'acaba quan interveuen certs interessos).

Un nacionalisme sense unitat nacional és un ideal, un sentiment, que passa a ésser una observació — cabdria, idea fixa, preocupació — sense cap possibilitat real ni virtual. Segons el temperament de cadascú l'obsessió es converteix en maldició o reacció de blamar contra el culpable dels nostres mals, que és síndrome de flastonia en sentit figurat. Un poeta reacciona d'altra manera i l'abrandament nacionalista pot produir un saltiri, llibre que conté salms, que són, como toibom sap, llances poètiques (del llatí Psallo, sonar un instrument de corda, una lira). La història dels nacionalismes està plena de saltiris. No fa gaire temps el nacionalisme abrandat i piadós d'un català de Cuba n'ha produït un.

El separatisme podrà ésser una realitat política tangible; el règim espanyol Fajuda amb molta eficàcia; però fins ara no ho ha estat. Jo no tinc elements ni mitjans per a afirmar, amb la responsabilitat que escau a gent de la nostra formació, que ara ja és tangible a Catalunya — que és on pot legitimar-se. El que és cert és que l'any 1936 el separatisme no era una realitat tangible. I els militars, amb l'ajut de totes les forces reaccionàries d'Espanya, inclosos ex-catalanistes connotats, varen prendre el separatisme — la bubota, l'espantall del separatisme — com un dels pretextos per a la insurrecció. Crec que tota afirmació de separatisme ja un gran servei a Franco. I permeteu-me que jo cregui servir Catalunya ignorant aquest ajut tangible que vos coneixen i que reforçarà la por i la força dels que encara creuen que si en Franco cau s'acabarà l'Espanya.

Cortesia del

RESTAURANT

LA CAVA

Av. Insurgentes 35, México, D. F.
(Cantonada Hamburgo)

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDEC

En dol que troben «gruixudes» les meves paraules. Si no les tinguéss per absolutament acadèmiques no les hauria emprades, perquè tinc un gran respecte als lectors. Us asseguro que a Mallorca són d'ús corrent en els medis de formació catalana, tal com l'entenen els que no ens hem resignat a empobrir la nostra llengua.

Per a reclamar i obtenir l'autonomia i àdhuc la independència, si convé i el poble la vol, no cal posar en marxa un moviment nacionalista. N'hi ha prou amb un estat de consciència nacional. A les colònies britàniques que avui són nacions autònomes, lliurement unides en una Comunitat, no hi ha, ni mai no hi ha hagut, cap moviment nacionalista, excepte el repugnant nacionalisme racista de la Unió Sudafricana.

No hem de perdre de vista els nostres objectius immediats. El que ens proposem és unir els esforços de persones i grups de diverses ideologies polítiques per a realitzar el programa mínim i concret del Projecte de Bases, que vós heu honorat amb la vostra signatura. A mi em preocupa, com als nostres presidents Macià i Companyí, i a com home d'esquerra, interessar la classe obrera i la pagesia, sense les quals no hi ha unió que valgui. Els partits i les organitzacions obreres no són nacionalistes, ni cal que ho siguin per a compartir sincerament el pro-

grama del Projecte de Bases. I els pagesos vinen de pens a terra. Cal que uns i altres sapiguin que aquest projecte no és una maniobra d'un nacionalisme burgès o romàntic, que no senten i en el qual no creuen. Per la meua part, ja trenta cinc anys que repeteixo que el meu nacionalisme canviará de signe l'endemà del dia en què Catalunya es senti governada d'acord amb la lliure voluntat del poble. Aleshores jo seré l'home lliure de compromís, que senti la unitat de la raça humana i el fàstic de totes les fronteres, de tots els privilegis dels «nacionalistes» i de totes les vexacions als «estrangers», amb tots els respectes per als meus contradictoris, àdhuc quan no em respectin, per respecte a mi mateix.

Vostre afm. amic.

ANTONI-MARIA SBERT

SOPAR DE COMIAT A TELLAGORRI

El dissabte dia 15 de març, un grup d'amics compatriotes de Tellagorri li oferiren un sopar de comiat al Centre Basc de Mèxic. Dies després, Tellagorri tornava a Buenos Aires, on resideix i on, junt amb un grup d'amics, edita *Tierra Vasca*, òrgan polític del partit Acció Nacionalista Basca.

Les paraules de Tellagorri foren en forma de missatge senzill i emotiu, al temps que cordial i de bon humor. El seu llenguatge i les seves preocupacions, els seus tòpics i les seves idees bàsiques foren els mateixos, excepte lleugeres variants de to i de matís, que els de qualsevol refugiat espanyol amb sentit comú, que tingui pensat de tornar a la pàtria. Són raríssimes les excepcions i aquestes quasi sempre encobreixen un franc tirador o un hipòcrita.

El missatge de Tellagorri contenia un profund sentit humanista. Situava l'home sempre en primer pla. Per sobre de tot, la llibertat, i el respecte més accentuat al dret aliè: llibertat de consciència, llibertat per a creure en aquest o en aquell Déu; i llibertat per a no creure en cap Déu. Comprensió i col·laboració per a poder viure en una autèntica democràcia. Respecte a la qüestió de la lliure entesa...

El respecte a la personalitat, a les peculiaritats, a la cultura i a la voluntat del poble basc. Igual respecte, és clar, per a tots els pobles que constitueixen el conglomerat ibèric. Es en aquest punt on la coincidència ja no és tan general; quasi tots els republicans espanyols, o tot espanyol que es consideri democrata, es declara federalista. Però no vol sentir parlar del federalisme si aquest sistema d'organització o de govern pot significar la desmembració d'Espanya com unitat nacional o supra-nacional. I són molts els qui senten el temor que això podria succeir en una organització federalista, sense comprendre que el perill major de desintegració — a més d'incomprensió i de baralla eternes — estriba en la imposició, a la força, de qualsevol sistema, d'una idea qualsevol de no importa quina manera de viure; o de conivir, contra la pròpia voluntat.

Bascos i catalans tampoc no insisteixen abastament en la necessitat d'organitzar el futur estat espanyol sobre bases federalistes. I crec que, amb això, cometen un error greu, o un doble error; perquè la llibertat de les parts i del conjunt solament pot garantir-se sobre bases federalistes, sobre el pacte multilateral lliurement establert.

La llibertat nacional de Catalunya i de Bascònia no significa forçosament la llibertat del poble català i del poble basc; podria donar-se el cas que un centralisme substituís l'altre. Com també una tirania. Pot ésser tan despòtic un govern amb seu central a Barcelona o a Bilbao, com un altre que s'establís a Madrid. Jo crec que s'hauria d'insistir molt més en una federació o confederació de tots els pobles hispànics o ibèrics,

DR. PEÑA MASSIP

Ex-intern pensionat a la Facultat de Barcelona, Hospital Vaugirard i Saint Antoine, París.

MEDICINA INTERNA
DIGESTIU
NUTRICIÓ
GERIATRIA

Consultes, d'11 a 2 i de
5 a 8, prèvia cita

Marsella, 61 - 102, Colònia Juárez.
Telèfon 11-10-91, Mèxico 6, D. F.

LIBRO-MEX EDITORES

Ha publicat en la seva col·lecció
TEMAS IBÉRICOS

ANTONIO MÁRQUEZ:

Sobre la situación de España (Informe y Testimonio). 176 pp. \$ 15.00.

FIDEL MIRÓ:

¿Y España cuándo? El fracaso político de una emigración. 238 pàgines. \$ 15.00.

JUAN N. MOLINA:

Noche sobre España. Siete años en las prisiones de Franco. 184 pàgines. Il·lustracions de Castellao \$ 12.00.

DR. E. ROMERO:

Tiranía y Teocracia en el siglo XX. 230 pp. \$ 15.00.

ANÓNIMO:

La vida inviolable. Memorias políticas de un condenado a muerte. 158 pp. \$ 8.00.

FRANCISCO TARAZONA:

Sangre en el cielo. La aviación republicana en la guerra de España. (Agotado.)

Distribuidors exclusius:

MÉXICO-LEE

L. González Obregón, 5-B
Mèxico 1, D. F.

PAPEL
MEX
— S. A. —

Ayuntamiento, 112
MEXICO 1, D. F.

PAPERS I MAQUINARIA
PER A LES ARTS GRAFIQUES

sobre la igualtat més estricta de drets i de deures, sense privilegis per a cap de les parts. Confederació podria significar confraternitat i col·laboració entusiastes.

I els republicans espanyols que tenen consciència del greu i difícil que és el problema de les nacionalitats, que amb freqüència parlen de la «injustícia» que Catalunya i Bascònia tinguin el privilegi de gaudir d'un règim autònom, podrien i haurien d'insistir sobre quelcom en què difícilment es podria discrepar: totes les regions, països o nacionalistes ibèriques podran gaudir dels mateixos drets, l'una autonomia idèntica; tots iguals, tots participis en una gran federació o confederació amb plenitud de dret i de deures, amb les limitacions naturals que emanen de tot pacte o compromís.

Tornem al comiat de Tellagorri. Repeteixo que la seva al·locució podria haver estat la de qualsevol altre republicà espanyol amb intel·ligència i sentit de responsabilitat. Missatge d'un contingut extraordinàriament liberal, d'un humanisme autèntic, arrelat a fons en la manera de pensar i de sentir.

Va instar els seus amics i simpatitzants a constituir, a Mèxic, Acció Nacionalista Basca. Un amic de Tellagorri em va declarar que considerava que aquest partit estava destinat a jugar un paper molt important

en l'esdevenidor d'Euzkadi. Que constituïa l'esquerra nacionalista.

Per finir amb aquesta larga ressenya, considero d'importància subratllar una opinió que va expressar l'homenatjat. Va dir que ésser basc no donava cap mena de patent, a ningú, per aquest sol fet, d'idealista i home de consciència. Que a l'Argentina, on ell resideix, viuen bascos tan indignes como pugui ésser-ho qualsevol membre de qualsevol altra comunitat nacional. Bascos que pel fet de posseir uns quants «pesos» no volen saber res de res, no són capaços del més petit sacrifici i miren els altres per sobre l'espatlla. «Donde quiera se cuecen habas», va dir Tllagorri per acabar.

FIDEL MIRÓ

UN ALTRE ESCANDOL

El New York Times de 5 de març d'enguany estampà que els investigadors del Parlament de Washington han informat que el Govern espanyol s'ha dedicat a revendre el cotó rebut en el programa d'ajut del Estat Units a preu exagerat als fabricants espanyols. L'informe ha caigut sota la jurisdicció d'un subcomitè de pressupost presidit pel diputat demòcrata de Mississipi, J. L. Whitten. No sols investigà els abusos en el cotó sinó en altres productes, sobtats agrícoles. Sembla que en el cas del cotó, el Govern espanyol el venegué als seus súbdits amb un augment del seixanta al setanta per cent sobre el preu de compra.

En data 13 de gener, els Estats Units i Espanya signaren un nou pacte econòmic. Es concertà el lliurament de 450.000 tones d'excedents nordamericans pel preu de 96 milions i mig de pessetes. En el pacte entren 100.000 bales de cotó per a la deprimida indústria tèxtil catalana.

La Cambra de Diputats dels Estats Units, mitjançant el subcomitè d'Operacions del Govern, ha obert una enquesta pública. Els serveis comercials de l'Ambaixada de Franco als Estats Units fan l'orni.

A LA MEMORIA DE MACIÀ

En escaure's el 25^è aniversari del traspàs del president Francesc Macià, Antoni Escofet, des de la tribuna del Centre Català de Gualajara, el recordà en forma brillant i emotiva dissertant sobre el tema *Macià o la revelació de la nostra consciència nacional*. Recordà la situació de Catalunya l'endemà del 1714 i la visió i la fe de Macià, l'Avi, per al poble. «... Amb la fermesa dels seus ideals, amb la rectitud de la seva conducta era l'encarnació vivent de la consciència nacional de Catalunya». Escofet passà revista als intents històrics de fer desaparèixer la consciència nacional de Catalunya portats a terme des de la imposició de la dinastia dels Trastàmara fins avui, tots fracassats en forma definitiva davant el rebrot secular de l'ànima catalana.

Féu esment dels actes més significatius del primer president de la Generalitat restaurada des de la seva reacció violenta l'any 1905 — quan foren assaltats el *Cuc-Cut* i *La Ven de Catalunya* — fins la proclamació de la República Catalana, sense oblidar Prats de Molló i el viatge per terres d'Amèrica. Els sacrificis, la fe, l'obra de govern, i el meravellós ressorgiment dels catalans per Catalunya que agrupà; la seva persona, senyora i digna, idealista i romàntica, cavalleresca i popular.

Acabà recordant les paraules de Lluís Nicolau d'Olwer, la seva mort amb la certitud que deixava Catalunya ben encarrilada pel camí de la llibertat emprès sota el seu guiatge. «... Va tenir la bona sort, com pocs la tenen, de no sobreviure's, de morir-se a temps? Rara i envejable sort, que nimba de pau la seva glòria!» En acabar Antoni Escofet de llegir la seva peroració fou calorosament aplaudit per tots els assistents. — A. G.

ALS PARADISOS

Es notícia d'actualitat la nova reforma de l'ensenyament a la URSS. Ens interessa el problema de les minories nacionals de llengua diferent a la russa. *Ukrainians, armenis, georgians, latvis, etc.*, han propugnat en el *Soviet Suprem* que a les escoles dels seus respectius països s'ensenyi l'idioma nacional al costat del rus. Creiem que aquest era un problema que ja estava resolt a la URSS. Resulta que no, i els procuradors en Cortes de Moscuà, representants dels comunistes nacionals, han aprofitat l'avinentesa per a reivindicar també l'ensenyament de la història local en llengua materna. En el règim franquista, les minories nacionals de l'Estat tenen el mateix problema, però ni gosen a presentar-lo.

Els comunistes de les províncies no-russes es resisteixen a la rusificació. Els de l'Imperi Azul, paradís del gandul, a Catalunya, són més servils.

Amb el títol de *Los españoles en Francia*, el diari *Arriba* ha publicat un editorial en el qual es refereix al total que ha estat tramès pels treballadors espanyols a França i que es xifra en 5.204 milions de francs durant 1957 i parla del corrent emigratori cada dia en augment vers aquell país i de la forma en què es nodreix. Als treballadors de temporada afegeix els residents, el contingent de la frontera «y la fuerte colonia española proveniente de la emigración excepcional provocada por nuestra guerra». Abans, els emigrants polítics, per al diari falangista no cren res més que gent indesitjable, reus de delictes comú que tenien les mans tacades de sang. Ara apareixen elegantment convertits en «fuerte colonia española proveniente... etc.» Aquest tracte, amb tants miraments, de l'òrgan de Falange contrasta amb la prohibició feta per la censura de la publicació a la premsa controlada pel règim del missatge de Joan XXIII, tramès el 8 de desembre, que a més de ser la festivitat de la Immaculada, l'església catòlica ha fet declarar Dia Mundial de l'Emigrant, en el qual donava la benedicció «a tots els espanyols que havien estat obligats a abandonar la pàtria».

La premsa mundial s'ha fet ressò d'un banquet celebrat a Madrid per «Unión Española», iniciada l'any 1957 amb l'intent d'aplegar l'oposició a Franco. Entre els di-

rigents hi ha noms de tots colors: *Joaquín de Sarrástegui, Marqués de Casa Arnao, Mariano Robles (nét de Romero Robledo), Jaime Miralles, i el professor de Dret Polític de Salamanca Enrique Tierno Galván.*

El més elemental sentit d'eficàcia política aconsella veure amb simpatia tot intent seriós d'acabar amb el règim absolutista de Franco.

Ens assabentem que Rússia proclama que la seva premsa és la més lliure del món. En efecte, l'Institut Internacional de Premsa, de Zurich, on estan representats més de 500 directores de periòdics i 38 països, ha fet un estudi responsable de la llibertat de premsa als països totalitaris (autoritaris, diu l'Institut).

A Rússia tots els mitjans de publicació, màquines, paper, tinta, etc., són propietat de l'Estat o del Partit (que és el mateix). Els directores i redactors de tots els diaris o revistes han d'ésser del Partit o aprovats pel Partit. Les instruccions per cada dia les reben del *Manual de l'agitador* que es publica cada deu dies. Les instruccions procedeixen del Comitè Central o del Presidium. Els temes dels editorials han de presentar-se a previ aprovació del Partit. L'Agència Tass té l'exclusiva de la informació. El seus despachos s'han de publicar sense alterar ni punt ni coma. A més, la premsa russa està vigilada per l'*Agitprop* (vol dir Departament d'Agitació i Propaganda). Revisa les edicions i sovint envia inspectors a les diverses parts del país. Si algú no llaura dret, l'envien a pastar fang a Sibèria. També envia als directores la llista secreta de temes prohibits. Especialment res de vagues o agitacions obres, d'estudiants o de pàgesos. Es donà el cas de l'estonsament d'un vaixell soviètic a Crimea, amb pèrdua de 1.500 vides. La premsa russa no en pogué dir ni un mot.

Naturalment l'Estat es reserva el monopoli de la distribució. Al carrer només es pot vendre el 10% de l'edició. Però la subscripció de cada publicació és obligatòria per als grups específics.

Rússia s'ho ha de fer amb Espanya, en el campionat per la llibertat de premsa. Guanyaria Rússia, amb la censura prèvia i final de la *Glavlit* si a l'Espanya de Franco no hi hagués tres censures: la del Govern Civil, la de Falange (el partit) i l'eclesiàstica. Sembla que per ara Rússia no té l'eclesiàstica.

LLIBRES

Acaba d'aparèixer:

JOAN PUIG I FERRETER

EL PELEGRÍ APASSIONAT

ELS DRAMES

Les profanacions

Volums anteriors:

L'AVENTURA

Janet vol ser un heroi

Homes i camins

Janet imita el seu autor

Vells i nous camins de França

ELS DRAMES

Els emotius

Demà...

Volums de 380 a 600 planes, \$ 40.00. (Descompte del 10 % als subscriptors)

«Jo crec en l'esdevenidor d'aquest llibre; és segur que no passarà desapercbut del crític i de l'historiador. S'hi buscarà la veritat sobre el drama actual de Catalunya i sobre el drama actual de la humanitat. Romandrà com un monument de la literatura moderna.» (*Gumerind Gomila*, a *PONT BLAU*, N° 77.)

RAMON FABREGAT "Difusora del Llibre". Ap. 10319. México 1, D. F.

Informació diversa GLOSSARI D'AFERS INTERNACIONALS

Per FAVENCIUS

* La pica-baralla entre el governador Acedo i l'abat de Montserrat de la qual ens ocuparem en una edició anterior segueix donant lloc a comentaris. S'assegura que l'actual situació és anterior als darrers fets i s'afegeix que la posició antifranquista no és exclusiva del P. Escarré, puix sembla que la compareixen altres jerarquies eclesiàstiques de Catalunya, i es cita el nom de l'arquebisbe Modrego. Entre els nombrosos rumors que han circulat figura el que una personalitat eclesiàstica hauria arribat a França amb el propòsit de llimar asprors, però no es comprèn gaire aqueixa interferència a no ser que es tractés d'algú que intervingués, no en tant que francès, sinó com benedictí i solament en el que afecta el P. Escarré. Ha tingut una gran difusió un full redactat en català adreçat als catòlics catalans, que donem a continuació:

«A desgrat del silenci total de la premsa del règim, es va conèixer en tots els seus detalls la justa i enèrgica resposta de l'abat de Montserrat a l'inqualificable discurs del governador civil de Barcelona, pronunciat a Granollers davant la Falange Española i publicat a la premsa de Barcelona. Ens és grut comprovar que el nostre poble es felicita de la coratjosa actitud del prelat montserratí, en defensa de l'Església, de la veritat i de la justícia. Podem afirmar que, en aquests moments, tots sentim que Montserrat és, com sempre, el nostre Sinaí. Ara bé; seria prova de covardia col·lectiva que, en aquestes hores greus, deixéssim sol l'abat en la defensa de l'Església. Tots els cristians en formen part, tots hem estat ofesos per les paraules del governador i tots hem de manifestar públicament la nostra més enèrgica protesta. L'actual incident té una gran transcendència. Demuestra, una vegada més, que dintre l'actual règim tampoc els ciutadans catòlics no poden gaudir de les més elementals llibertats, per bé que el règim pregona el contrari encara que existeix el Concordat. El règim es serveix de l'Església, no està al seu servei, com diu falsament. I és per això que les paraules de l'abat no han pogut ésser publicades a la premsa des de la qual s'ha ofès l'Església, ni divulgades per la ràdio, com es faria en qualsevol país amb règim democràtic. I per això segueixen els atacs als *boyscouts* cristians, contra els grups de la J.O.C i de la H.O.A.C.; en una paraula, contra tot allò, espiritual, que no s'ha doblegat davant la voluntat de l'Estat totalitari. Per això no s'ha pogut crear una Universitat catòlica, ni s'ha pogut editar cap periòdic catòlic en català, malgrat que abans de la guerra civil se'n publicaven a centenars, mentre segueixen els atacs contra la predicació en català. Davant d'aquesta situació i el discurs del governador ens preguntem: Com hem reaccionat ara? Hem fet tot el que ens pertocava de fer com cristians? Catòlics catalans: hi ha febleses, hi ha prudències mal enteses que són, senzillament, traïcions. La història d'aquests darrers anys en diversos països és molt allionadora. Meditem, doncs, sobre l'enorme responsabilitat que cau damunt nostre en aquests moments. No n'hi ha prou que ens felicitem en privat del gest de l'abat. Cal fer més. El poble ho necessita perquè pugui seguir creient en nosaltres. Directius de les associacions catòliques: el de-

BERLÍN VOL DIR ALEMANYA. I avui Alemanya vol dir Europa, que per a nosaltres és encara el nostre món més o menys civilitzat.

La maniobra Khruixtsev en provocar la crisi de Berlín li assegura la iniciativa diplomàtica. Amb la substitució de Foster Dulles i un Eisenhower malalt, Macmillan no té un quart seu. Les entrevistes amb Khruixtsev, amb Adenauer, amb de Gaulle (i el seu fidel Debré) demostren la preocupació d'Occident, ignorant de les veritables intencions del Kremlin.

Hi ha la versió que Berlín serveix de pantalla a l'agressió de Xina comunista al Tibet. Cert que el Tibet és un os cedit per Rússia a la voracitat de Marabunta. Dotze milions més de xinesos cada any, en un lloc o altre han de cercar espai vital. A l'ensem desacreditat la política dels cinc principis de l'esperit de Bandung. Les nacions asiàtiques es repensen en confirmar que totes les oques tenen bec. L'Índia és la més al·ludida, al costat de l'Afganistan i Birmània. El Tibet és magnífica plataforma estratègica. Al vell país teocràtic budista s'ha acabat la tranquil·litat. Tant el Dalai Lama com el Panchen Lama són un parell de titelles en mans de les congregacions budistes o lamasàries. I als tibetans no els ajudarà ningú amb efectivitat. Coneixeran la dissort dels països febles quan els veïns són expansionistes. El nou imperialisme comunista és jove i porta més gana i les dents més esmolades que els antics.

Berlín és peça de joc en el tauler dels escacs d'Europa. Amb ell, Khruixtsev tracta de consolidar la dictadura d'un segon Stalin, un moment compromesa pels que porten enganxada a l'esquena l'etiqueta d'antipartit: Malenkov, Molotov, Kaganovitx, Xepilov, etc. Sembla que ja estan cuits com a possibles rivals de Nikita.

Aquest ha obtingut la Conferència en el Cim a canvi d'una altra tribuna per a la propaganda comunista, a menys que la circulació es faci en dos sentits, en aquesta cruïlla de la Història.

TERROR A PORTUGAL. *New Statesman* de 14 de març dedicava un interessant estudi d'un seu corresponçal especial en aquest poble paral·lel a Catalunya.

Argentina i Brasil han marcat llur oposició al règim Salazar. L'ambaixada Argentina donà asil al capità Galvão. Salazar acordonà l'ambaixada.

Salazar té por. Per això apel·la al terror. El director de la presó de Caxias confessà haver rebut ordres de liquidar els presos polítics. Allí han mort torturats Jaume Serra i Josep Adelino dos Santos. Una dona gràvida, Adela Terruta, morí d'una potada al ventre. Manuel Ega és al Manicomi a resultes dels turments. La revista anglesa porta els noms de 31 detinguts només a les presons de Caxias i Aljube. Adhuc un impressor, Oliveiro Valença, ha estat empresonat per haver imprès les invitacions a les conferències que el treballista A. Bevan, l'ex-ministre britànic, havia de donar en diferents indrets de Portugal.

Convé apuntar que l'Església Catòlica està ja contra Salazar. El bisbe d'Oporto ha parlat massa clar i és seguit per la policia. Els discursos del cardenal Cerejeira són censurats pel Govern. Mentrestant, gran nombre d'obres de les fàbriques grans: Sorrefão, Portugal, Enae, CUF, etc. han estat detinguts. També empleats i estudiants. La policia, reforçada, els ha apallissat en el propi domicili i davant dels familiars.

Portugal segueix la història d'Espanya. Règim corromput només pot portar la corrupció. Totes les dictadures donen el mateix resultat. Sembla que són el signe del temps que ens ha tocat viure.

Règim terrorista i policia a Portugal, Espanya, Rússia, Hongria, Rumania, Albània, Polònia, Txecoslovàquia, Alemanya Oriental, Bulgària, Xina, Corea del Nord, Vietnam del Nord, RAU, Aràbia Saudita, Algèria, Cuba, Dominicana, Nicaragua, Paraguai, Iraq, i potser me'n deixo.

El panorama internacional és un problema que per nosaltres té, sortosament, una solució: ¡*Viva México!*

fraudarem una vegada més? Recordeu que hi ha omissions que es paguen cares. Vivim uns moments en què l'acció s'imposa. Ja que la premsa del règim es nega a publicar les nobles paraules del P. Abat, cal reproduir-les als butlletins dels Centres d'A. C., repartir-les arreu, fer-les circular per tots els mitjans del nostre abast. Adreceu-vos als vostres prelats diocesans i als rectors fent-los conèixer la vostra adhesió; escriviu al P. Abat felicitant-lo per la seva actitud. Empreu els mitjans que calguin per a donar a conèixer al poble la vostra protesta. I, sobretot, resem, perquè encara que li sàpiga greu al senyor Acedo Colunga, nosaltres creiem que l'oració és quelcom superior "al mundo puramente biológico, al mundo puramente animal" (paraules textuals del governador). Res de covardies, ni de falsa prudència. Donem al nostre poble un exemple de coratge. No oblidem que si la prudència és una virtut cardinal, no ho és menys la fortitud.»

Per la seva part, *Témoignage Chrétien*, set-

manari catòlic de París, en referir-se al conflicte entre l'abat de Montserrat i el governador de Barcelona, puntualitza els següents fets sobre l'actitud de la jove generació catalana de tendència catòlica: 1) el paper preponderant dels estudiants d'aqueixa tendència durant els aldarulls universitaris dels darrers dos anys; 2) l'èxit i el desenvolupament del moviment *scout*, a pesar de les coaccions i represàlies sofertes i de l'obligació en què es troben d'observar certa clandestinitat; 3) una sessió dirigida pels pares dominics Mallay i Birou, el darrer juliol, en un presbiteri rural de la diòcesi de Vic; 4) el fet que entre els detinguts del partit socialista, el darrer novembre, es trobessin catòlics practicants i fins pertanyents a associacions religioses i, principalment, l'existència d'un corrent que ha empès cap als grans problemes de la nostra època la joventut cristiana, tant seglar com clerical.

* En un dels darrers números d'*El Socialista*, òrgan oficial editat a Tolosa del Llenguadoc, es publica una extensa carta en la qual Indalecio Prieto respon a una altra igualment extensa de Miguel Sánchez Mazas. El líder socialista diu, entre altres coses: «Se me pregunta si soy partidario de un sistema unitario, federal o federable. Mi pensamiento no se encuentra en ninguno de esos tres sistemas; mas si hubiese que optar por uno de ellos y se reputara "federable" el de estatutos regionales consagrado por la Constitución de 1931, votaría por él.» Per als d'Unión Española, la «unidad de España» és tan primordial que solament s'obligarien a respectar les peculiaritats regionals que fossin «compatibles con la unidad suprema de la patria».

ANÍS

Montserrat

ALTA
QUALITAT

DESTIL·LAT PER ASTURIANA, S. A.